

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia października 2024 r.

DOS-VI.721.16.2024.KM

Pan
Łukasz Nazarko
Radny Województwa Podlaskiego

W odpowiedzi na interpelację z dnia 2 października br. dotyczącą jakości powietrza w województwie podlaskim uprzejmie informuję, jak niżej.

Ad. 1 i 3 Jakie działania zostały dotychczas podjęte przez organy Województwa Podlaskiego w celu poprawy jakości powietrza w ciągu 5 lat tj. od dnia 1 stycznia 2018 r.?

Samorząd Województwa Podlaskiego realizuje działania mające na celu poprawę jakości powietrza przede wszystkim poprzez opracowywanie wojewódzkich programów ochrony powietrza (określających niezbędne do podjęcia działania naprawcze) oraz planów działań krótkoterminowych (informacja w tym zakresie w pkt. 2), jak również poprzez dofinansowanie projektów przyczyniających się do zmniejszania emisji zanieczyszczeń do powietrza.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 od 1 stycznia 2018 r. dofinansowano szereg przedsięwzięć mających wpływ na poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Działania dotyczyły ograniczenia zanieczyszczenia powietrza poprzez realizację planów gospodarki niskoemisyjnej, poprawę efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym, ochronę różnorodności biologicznej oraz zieloną infrastrukturę. Przedmiotowe dotacje obejmowały:

a) Oś priorytetowa V. Gospodarka niskoemisyjna, w ramach działania:

- ✓ 5.1 Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii - podpisano 473 umowy o dofinansowanie o łącznej wartości 747 513 173,87 zł (dofinansowanie: 368 743 884,10 zł),
- ✓ 5.2 Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach - udzielono 169 pożyczek zwrotnych o łącznej wartości 78 921 560,67 zł,
- ✓ 5.3 Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej - podpisano 73 umowy o dofinansowanie o łącznej

wartości 144 282 785,65 zł (dofinansowanie: 98 454 183,66 zł) oraz udzielono 56 pożyczek zwrotnych o łącznej wartości 35 522 422 zł,

✓ 5.4 Strategie niskoemisyjne, podpisano 50 umów o dofinansowanie o łącznej wartości 197 992 992,44 zł (dofinansowanie: 142 096 886,65 zł).

b) Oś priorytetowa VI. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami: 6.3 Ochrona zasobów bio-i georóżnorodności oraz krajobrazu - podpisano 12 umów o dofinansowanie o łącznej wartości 9 153 426,28 zł (dofinansowanie: 7 458 771,38 zł).

Realizacja powyższych działań pozwoliła na osiągnięcie redukcji emisji gazów cieplarnianych (CI 34) w wysokości 194 845,92 równoważnika ton CO₂, zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych o 33 117,4 MWh/rok oraz zaoszczędzenie energii cieplnej w ilości 98 362,00 [GJ/rok].

Ponadto w ramach Program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027, Priorytet FEPD.02 Region przyjazny środowisku będą podejmowane działania w obszarach środowiska i energetyki ujęte w CP2 - Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej”. Zgodnie ze Szczegółowym Opisem Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 wybierane do dofinansowania będą przedsięwzięcia o najwyższej efektywności kosztowej i oszczędności energii, przyczyniające się do poprawy jakości powietrza oraz redukcji gazów cieplarnianych. Kryteria wyboru projektów będą uwzględniały najwyższą redukcję zanieczyszczeń powietrza (m.in. takich jak B(a)P, pył zawieszony PM10 czy pył zawieszony PM2,5), redukcję gazów cieplarnianych, promocję OZE w modernizacji budynków, jakość wykonania, podnoszenie świadomości oszczędności energii użytkowników budynku, walkę z ubóstwem energetycznym.

Planowane konkursy (z zakresu działań 02.01 Efektywność energetyczna, 02.04 Energia odnawialna, 02.07 Adaptacja do zmian klimatu, 02.11 Ochrona przyrody) mają bezpośredni wpływ na poprawę jakości powietrza. Ponadto w wielu działaniach jako element uzupełniający dopuszczone są działania z zakresu OZE, rozwiązań przyczyniających się do zwiększenia powierzchni zielonych, rozwiązań adaptacyjnych z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, naturalnych pochłaniaczy gazów cieplarnianych, działań opartych na przyrodzie oraz przewiduje się jako element uzupełniający edukację w zakresie kwestii klimatycznych. Do tej pory rozstrzygnięto nabór w ramach działania 02.01 Efektywność energetyczna. Podpisano 24 umowy o dofinansowanie o łącznej wartości 85 683 034,72 zł (dofinansowanie: 62 800 007,65 zł). Łączna alokacja przewidziana na Priorytet FEPD.02 Region przyjazny środowisku wynosi 87 109 452,00 EUR. Szczegółowe terminy i wartości

alokacji przeznaczonych na poszczególne konkursy przedstawia Harmonogram naboru wniosków dostępny na stronie: <https://funduszeupodlaskie.pl>

Jednocześnie w ramach funkcjonującego od 2021 r. Funduszu Wsparcia Gmin i Powiatów Samorząd Województwa Podlaskiego w latach 2023 – 2024 dofinansował następujące przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza:

ROK 2023				
Lp.	Nazwa zadania	Wartość inwestycji	Kwota dofinansowania	Cel zadania
1	„Ekorower – alternatywa dla samochodu”	2 400 000 zł	750 000 zł	Celem przedsięwzięcia była poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Miasta Białystok, w szczególności poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji szkodliwych pyłów i gazów (w tym CO ₂), emitowanych przez pojazdy samochodowe.
2	„Wspólnie z naturą w Łapach – realizacja działań adaptacyjnych i mitygacyjnych na terenie Gminy Łapy oraz poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy Łapy	8 890 904,76 zł	1 600 000 zł	Celem przedsięwzięcia była wymiana dotychczasowych lamp na nowoczesne lampy LED oraz powstanie zielonych podwórek i przystanków, parków kieszonkowych oraz ogrodów deszczowych.
SUMA		11 290 904,76 zł	2 350 000 zł	
ROK 2024				
1	Poprawa efektywności energetycznej w budynku Urzędu Gminy Sztabin poprzez montaż instalacji OZE i modernizację pomieszczeń.	1 200 000 zł	400 000 zł	Dzięki przeprowadzeniu kompleksowej termomodernizacji budynku Gmina Sztabin planowała uzyskać m.in. obniżenie kosztów użytkowania i konserwacji budynku oraz zmniejszenie emisji CO ₂ i innych szkodliwych substancji do środowiska.
2	Poprawa efektywności energetycznej budynku wielofunkcyjnego w Dobrym Lesie (gm. Zbójna)	1 000 000 zł	700 000 zł	Celem przedsięwzięcia była poprawa efektywności energetycznej i obniżenie kosztów eksploatacji budynku, w którym swoje siedziby mają Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Gospodyń w Dobrym Lesie oraz filia Gminnej Biblioteki Publicznej.
3	Przebudowa i rozbudowa kotłowni	1 050 322 zł	600 000 zł	Celem przedsięwzięcia było

węglowej w podpiwniczeniu budynku szkolnego wraz z wymianą źródła ciepła na kocioł na zrębki na potrzeby realizacji zadania Modernizacji budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czeremsze przy ul. Szkolnej 2			obniżenie kosztów utrzymania budynku użyteczności publicznej oraz poprawa jakości powietrza poprzez zwiększenie efektywności energetycznej obiektu.
SUMA	3 250 322 zł	1 700 000 zł	

Poza tym Zarząd Województwa Podlaskiego od 2009 r. w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań samorządu województwa przyznaje dotacje dla organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ww. *ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* na realizację zadań samorządu województwa w sferze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego (w tym zadań o charakterze edukacyjnym promujących oszczędzanie energii, wymianę źródeł ciepła, termomodernizację, wspierające zachowania proekologiczne w zakresie ogrzewania indywidualnego i przyzwoyczajen transportowych). Począwszy od 2020 r. wszystkie działania edukacyjne realizowane przez NGO i finansowane ze środków województwa podlaskiego obligatoryjnie obejmują edukowanie i informowanie o konieczności realizacji działań naprawczych określonych w *Programach ochrony powietrza dla województwa podlaskiego*, w tym w szczególności realizują następujące cele:

- a) ograniczenie zachowań pogarszających jakość powietrza i zdrowie człowieka (np. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych; spalania węgla w kotłach bezklasowych);
- b) poprawa lokalnej jakości przestrzeni życia człowieka, w szczególności jakości powietrza i lokalnego klimatu, poprzez edukowanie m.in. o:
 - możliwościach podłączania budynków do scentralizowanych źródeł ciepła,
 - termomodernizacji budynków,
 - nowoczesnych niskoemisyjnych źródłach ciepła,
 - konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii,
 - wykorzystaniu błękitno-zielonej infrastruktury,
 - możliwościach korzystania ze zbiorowych systemów komunikacji lub alternatywnych systemów transportu (np. rower, hulajnoga, poruszanie się pieszo),
 - roli zieleni w miastach.

W ramach w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań samorządu województwa w latach 2018 - 2024 przyznano dofinansowanie na realizację siedmiu zadań edukacyjnych na łączną kwotę w wysokości 136 730,00 zł.

Ponadto realizowany jest obecnie przez Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej w Supraślu program edukacyjny pn. „Wyzwanie klimatyczne – edukacja na rzecz ochrony powietrza i klimatu” (Termin realizacji – 01.03.2023 - 28.02.2025). Celem projektu jest zwiększenie poziomu zaangażowania lokalnego systemu edukacji (służb ochrony przyrody, nauczycieli i uczniów) w kwestie związane z ochroną powietrza oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń. W ramach przedsięwzięcia zostanie przeprowadzony trening kompetencji dla kadr edukatorów przy użyciu nowatorskich metod. Zaplanowane działania przyczynią się do podniesienia kwalifikacji osób prowadzących edukację o ochronie powietrza o nowe formy i metody nauki opartej na doświadczeniu i aktywnym uczestnictwie w przeciwdziałaniu emisjom.

Ad. 2 Jakie działania prawne (rozumiane jako akty prawne ustanowione przez organy województwa lub jednostki podległe) zostały podjęte przez Województwo Podlaskie w ciągu ostatnich 5 lat (tj. od dnia 1 stycznia 2018 r.), których celem jest ochrona powietrza?

Sejmik Województwa Podlaskiego na podstawie art. 93 i 95 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.) przyjął w latach 2018-2024 następujące *Programy ochrony powietrza* mające na celu poprawę jakości powietrza:

- 1) *Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej* (opracowany ze względu na przekroczenie w 2018 r. poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego bezo(a)pirenu) przyjęty uchwałą Nr XIX/236/2020 z dnia 8 czerwca 2020 r.; *Program* został zaktualizowany uchwałą Nr LIII/841/2023 z dnia 19 czerwca 2023 r.
- 2) *Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej* (opracowany ze względu na przekroczenie w 2020 r. poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀) przyjęty uchwałą Nr XLIV/611/2022 z dnia 27 czerwca 2022 r.
- 3) *Program ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej* (opracowany ze względu na przekroczenie w 2020 r. poziomu docelowego bezo(a)pirenu) przyjęty uchwałą Nr XLIV/610/2022 z dnia 27 czerwca 2022 r.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej, opracowany z uwagi na przekroczenia zawartości w powietrzu pyłu zawieszono PM_{2,5} i B(a)P (przyjęty uchwałą Nr XIX/236/2020 z dnia 8 czerwca 2020 r. Sejmiku Województwa Podlaskiego), wśród działań naprawczych określonych w dokumencie zawiera zobowiązanie użytkowników kotłowni na paliwo stałe o mocy poniżej 1 MW do ograniczenia emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, usługowych, użyteczności publicznej. Powyższy obowiązek dotyczy użytkowników kotłowni w miastach na prawach powiatu zlokalizowanych na terenie

strefy podlaskiej (Łomża, Suwałki), miastach siedzibach powiatów (Augustów, Bielsk Podlaski, Grajewo, Hajnówka, Kolno, Mońki, Sejny, Siemiatycze, Sokółka, Wysokie Mazowieckie, Zambrów) oraz w mieście Łapy. Zadanie to obejmuje wymianę kotłów opalanych paliwem stałym, które nie spełniają normy co najmniej klasy 5 (według normy PN-EN 303-5:2012) i ma być zrealizowane do dnia 30 czerwca 2026 r. Powyższy obowiązek dotyczy łącznie 30 270 użytkowników urządzeń grzewczych.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej opracowany z uwagi na przekroczenia w Łomży zawartości w powietrzu pyłu zawieszzonego PM10 (przyjęty uchwałą Nr XLIV/610/2022 z dnia 27 czerwca 2022 r. Sejmiku Województwa Podlaskiego) w swojej istocie stanowi aktualizację działań naprawczych dla miasta Łomży określonych w *Programie ochrony powietrza* przyjętego uchwałą nr XIX/236/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. w zakresie ograniczenia emisji z procesu wytwarzania energii cieplnej. Obowiązek wymiany źródła ciepła dotyczy 1 953 użytkowników urządzeń grzewczych opalanych paliwem stałym, które nie spełniają normy co najmniej klasy 5 lub ekoprojektu w Łomży i ma być zrealizowany do dnia 30 czerwca 2026 r.

Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka opracowany z uwagi na przekroczenia zawartości w powietrzu Benzo(a)pirenu wśród działań naprawczych określonych w dokumencie, zawiera zobowiązanie użytkowników kotłów na paliwo stałe o mocy poniżej 1 MW do ograniczenia emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, usługowych, użyteczności publicznej. Powyższy obowiązek dotyczy łącznie 5 200 użytkowników urządzeń grzewczych w Białymstoku. Zadanie to obejmuje wymianę urządzeń grzewczych opalanych paliwem stałym, które nie spełniają normy co najmniej klasy 5 (według normy PN-EN 303-5:2012) lub ekoprojektu (w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 8 kwietnia 2015 r.) i ma być zrealizowane do dnia 30 czerwca 2028 r.

Ponadto w celu niedopuszczenia do przekroczenia poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych lub docelowych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz benzo(a)piranu albo w przypadku ich przekroczenia, jak najszybsze obniżenie stężeń tych zanieczyszczeń w powietrzu Sejmik Województwa Podlaskiego przyjął tzw. *Plany działań krótkoterminowych*, tj:

- 1) *Plan działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja białostocka* – przyjęty uchwałą Nr XIX/235/2020 z dnia 8 czerwca 2020 r.;
- 2) *Plan działań krótkoterminowych dla strefy podlaskiej* – przyjęty uchwałą Nr XIX/236/2020 z dnia 8 czerwca 2020 r. jako integralna część *Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej*.

Jednocześnie informuję, iż w myśl art. 91 ust. 9f *ustawy Prawo ochrony środowiska* Zarząd Województwa Podlaskiego monitoruje realizację przez podmioty i organy wskazane w programie ochrony powietrza oraz w planie działań krótkoterminowych działań naprawczych realizowanych na szczeblu gminnym i powiatowym. Zgodnie z art. 94 ust. 2a pkt 1 *ustawy Prawo ochrony środowiska* Zarząd Województwa Podlaskiego sporządza i przekazuje co roku w terminie do dnia 31 marca, za poprzedni rok kalendarzowy Ministrowi Klimatu i Środowiska oraz Podlaskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska sprawozdania okresowe z realizacji działań naprawczych wynikających z programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych.

Ad. 4 Czy województwo podjęło działania na rzecz zwiększenia niskoemisyjności na obszarach wiejskich?

Zarząd Województwa Podlaskiego od 2018 roku realizuje „Program odnowy wsi województwa podlaskiego – Kreatywna wieś”, którego celem jest wspieranie działań zwiększających niskoemisyjność oraz popularyzacja odnawialnych źródeł energii na terenach wiejskich. Program służy również aktywizacji mieszkańców wsi i małych miast w kierunku zaangażowania na rzecz rozwoju swoich miejscowości. Podmiotami uprawnionymi do składania „Wniosków o pomoc finansową” i zawierania umów w ramach Programu są gminy wiejskie i miejsko-wiejskie z terenu województwa podlaskiego. Maksymalna kwota dofinansowania na realizację zadania w 2024 roku wynosiła 30 000 zł.

W ramach Programu można było uzyskać dofinansowanie również na inwestycje związane z obniżeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz poprawą efektywności energetycznej budynków, w tym m.in.:

- ✓ zakup i montaż okien i drzwi,
- ✓ wymianę źródeł ciepła (np. zakup kotła na biomasę),
- ✓ zakup podgrzewaczy wody, pomp ciepła,
- ✓ zakup wentylacji z odzyskiem ciepła, rekuperatorów,
- ✓ działania związane z instalacją odnawialnych źródeł energii.

Mając na uwadze duże zainteresowanie i działania sołectw biorących udział w poprzednich siedmiu edycjach Programu, koordynowanych przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich w planach jest ogłoszenie kolejnej edycji naboru Wniosków o dofinansowanie w ramach ww. Programu.

Ad. 5 Czy przewidziane są w budżecie Województwa Podlaskiego środki finansowe na programy wymiany pieców i instalacji ekologicznych systemów grzewczych?

Podmioty gospodarcze i jednostki samorządu terytorialnego mogą ubiegać się o dofinansowanie działań dotyczących poprawy jakości powietrza w ramach programu

Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 (Działanie 02.01 Efektywność energetyczna, oraz Działanie 02.03 Zintegrowana terytorialnie efektywność energetyczna). Jako wydatki kwalifikowalne mogą być ujęte inwestycje dotyczące wymiany pieców i instalacji ekologicznych systemów grzewczych pod warunkiem, iż zakres wynika z audytu energetycznego. W przypadku projektów kompleksowych obejmujących m.in. wymianę źródła ciepła (dotyczących budynków użyteczności publicznej, budownictwa mieszkaniowego i przedsiębiorstw) warunkiem będzie konieczność wykorzystania OZE lub podłączenia do sieci ciepłowniczej, chyba że jest to technicznie niewykonalne lub ekonomicznie nieopłacalne. Zgodnie z harmonogramem naboru wniosków, w ramach Działania 02.01 zaplanowano w I kwartale 2025 r. nabór o wartości alokacji równej 40 000 000,00 zł. Natomiast w ramach Działania 02.03, nabór został zaplanowany w miesiącach grudzień 2024 r. – styczeń 2025 r. Wartość alokacji dla naboru wynosi 72 647 303,43 zł i przeznaczona jest na projekty złożone przez ZIT MOF Łomża oraz ZIT BOF.

Z uwagi na fakt, iż programem dedykowanym osobom fizycznym, z którego można uzyskać dofinansowanie na kompleksową termomodernizację budynków oraz wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy, jest realizowany przez NFOŚiGW Program priorytetowy „Czyste powietrze” Samorząd Województwa Podlaskiego nie może dofinansowywać ze środków FEDP 2021-2027 wymiany urządzeń grzewczych przez osoby fizyczne.

Ad.6 Jakie elementy składają się na wojewódzki system monitoringu jakości powietrza?

Zgodnie z art. 88 ust. 1 oraz 90 ust. 1 i 2 *ustawy Prawo ochrony środowiska* oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach ogólnopolskiego systemu państwowego monitoringu środowiska. Oprócz ww. pomiarów bezpośrednich na potrzeby dokonywania oceny jakości powietrza, analiz rozprzestrzeniania się substancji w powietrzu oraz prognoz zmian jego jakości uzyskiwanych w ramach państwowego monitoringu środowiska wykonuje się modelowanie matematyczne transportu i przemian substancji w powietrzu oraz analizy wyników tego modelowania.

Z informacji uzyskanych od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska wynika, iż obecnie w ramach ogólnopolskiego systemu Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie województwa podlaskiego funkcjonuje ogółem 9 stacji pomiarowych (4 stacje w aglomeracji białostockiej oraz 5 w strefie podlaskiej, w tym 1 mobilna), na których prowadzone są zarówno pomiary automatyczne, jak i manualne. Pomiary realizowane są przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych.

Zestawienie stanowisk pomiarowych na terenie województwa podlaskiego:

Lp.	Nazwa stacji	Adres stacji	Typ obszaru	Typ stacji
1.	Białystok, al. Piłsudskiego	Al. Piłsudskiego 34 Białystok	Miejski	Komunikacyjna
2.	Białystok, ul. 42 Pułku Piechoty	ul. 42 Pułku Piechoty 117 Białystok	Podmiejski	Tło
3.	Białystok, ul. Warszawska	ul. Warszawska 75 A Białystok	Miejski	Tło
4.	Białystok, ul. Waszyngtona	ul. Waszyngtona 16 Białystok	Miejski	Tło
5.	Augustów, Uzdrowisko	Uzdrowisko	Miejski	Tło
6.	Borsukowizna, Szkółka Leśna	Borsukowizna	Pozamiejski	Tło
7.	Grajewo, ul. Wojska Polskiego	ul. Wojska Polskiego 74 Grajewo	Miejski	Tło (stacja mobilna)
8.	Łomża, ul. Sikorskiego	ul. Sikorskiego 48/94 Łomża	Miejski	Tło
9.	Suwałki, ul. Pułaskiego 26	ul. Pułaskiego 26 Suwałki	Miejski	Tło

Lokalizacja większości stacji jest z reguły niezmienna, zależna przede wszystkim od wyników tzw. „pięcioletniej oceny jakości powietrza” wykonywanej raz na 5 lat oraz od kryteriów lokalizacji punktów poboru próbek substancji określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu. Prowadzenie badań w stałych lokalizacjach daje możliwość obserwowania zmian jakości powietrza w wieloleciu. Funkcjonujący w 2023 r. system ocen jakości powietrza w województwie podlaskim był zgodny z wynikami aktualnej oceny pięcioletniej wykonanej w 2019 roku.

Zakres prowadzonego monitoringu jakości powietrza obejmuje pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłów zawieszonych: PM10 i PM2,5 w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Na jednej stacji miejskiej w Białymstoku prowadzone są również pomiary składu pyłu zawieszonego PM10 pod kątem zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Ze względu na charakter obszaru, na którym prowadzone są pomiary wyróżnia się stacje:

- ✓ tła miejskiego (w 2023 r. 6 stacji w województwie) - na obszarach miejskich, lokalizowane w taki sposób, aby na poziom zanieczyszczenia miało wpływ łączne oddziaływanie zanieczyszczeń pochodzących z wielu źródeł emisji, zaliczanych do różnych kategorii (emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, ze środków transportu, z zakładów przemysłowych),
- ✓ komunikacyjne - lokalizowane w miastach, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi o znacznym natężeniu ruchu, w miejscach, gdzie na oddziaływanie emisji z pojazdów narażonych jest wiele osób (1 stacja w Białymstoku uruchomiona w marcu 2022 r.),
- ✓ podmiejskie ozonowe - lokalizowane w pobliżu aglomeracji o liczbie mieszkańców większej od 250 000, w pewnej odległości od miejsca o maksymalnej emisji prekursorów ozonu, po zawiętrznej stronie miasta (1 stacja w Białymstoku uruchomiona w sierpniu 2022 r., stanowisko pomiarowe ozonu wykonuje pomiary od stycznia 2023 r.),
- ✓ pozamiejskie - mierzące jakość powietrza w odniesieniu do kryterium ochrony roślin w celu oceny narażenia roślin na zanieczyszczenie powietrza napływającego na tereny naturalnych ekosystemów, lasów lub upraw. Zanieczyszczenie powietrza na tych obszarach ma związek z emisją SO₂ i NO₂ z wielu, niekiedy odległych, rejonów i źródeł emisji. Wyniki pomiarów ze stanowisk tego typu służą także do oceny narażenia zdrowia ludzi na zanieczyszczenia powietrza na obszarach pozamiejskich (1 stacja w Borsukowiznie, na terenie gminy Krynki).

System monitoringu powietrza w województwie podlaskim podlega ciągłym modernizacjom, polegającym głównie na zmianie lokalizacji stacji pomiarowych wynikających z potrzeby przeniesienia stacji pomiarowej do lokalizacji spełniającej wymagania prawa, a także na rozszerzeniu programu pomiarowego. W ostatnim czasie w sieci monitoringu jakości powietrza na terenie województwa podlaskiego zaszły następujące zmiany:

- ✓ przeniesiono wykonywanie automatycznych pomiarów tlenu węgla, ze stacji pomiarowej zlokalizowanej przy ul. Waszyngtona 16 w Białymstoku na stację komunikacyjną zlokalizowaną przy Al. Piłsudskiego 34 w Białymstoku,
- ✓ zakończono prowadzenie automatycznych pomiarów dwutlenku siarki na stacji przy ul. Waszyngtona 16 w Białymstoku. Pomiary dwutlenku siarki dla Aglomeracji Białostockiej prowadzone są obecnie na stacji podmiejskiej w Białymstoku przy ul. 42 Pułku Piechoty,
- ✓ przeniesiono wykonywanie pomiarów manualnych stężenia pyłu zawieszonego PM10 i zawartych w nim WWA, w tym: benzo(a)pirenu oraz metali: arsenu, kadmu, niklu i ołowiu ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w Białymstoku przy ul. Waszyngtona 16 na stację podmiejską przy ul. 42 Pułku Piechoty 117,

- ✓ przeniesiono wykonywanie automatycznych pomiarów ozonu, ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w Białymstoku przy ul. Warszawskiej 75A na stację podmiejską przy ul. 42 Pułku Piechoty 117,
- ✓ z końcem 2023 r. przeniesiono stację tła miejskiego w Białymstoku z ul. Waszyngtona na ul. Upalną 26. Stacja ta obecnie wykonuje pomiary pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Od 2026 r. planowane jest rozszerzenie programu pomiarowego o pomiary pyłu zawieszonego PM₁₀ i zawartego w nim benzo(a)pirenu,
- ✓ na stacji pomiarowej w Suwałkach zakończono wykonywanie pomiarów metali ciężkich zawartych w pyłe zawieszonym PM₁₀. Pomiary te, prowadzone od 2014 roku nie wykazywały przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych.
- ✓ na stacji pomiarowej w Łomży rozpoczęto wykonywanie pomiarów metali ciężkich: arsenu, kadmu, niklu i ołowiu zawartych w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Ponadto informuję, iż planowane jest zakończenie z końcem 2024 roku wykonywanie pomiarów na stacji mobilnej w Grajewie (pomiary zanieczyszczenia powietrza na tej stacji wykonywane są od 2020 roku), zaś od początku 2025 r. planowane jest rozpoczęcie monitorowania jakości powietrza w Wysokiem Mazowieckiem. Program pomiarowy zaplanowany dla tej stacji obejmuje pomiary pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz od 2026 r. benzo(a)pirenu zawartego w PM₁₀. W kolejnych latach przewiduje się wykonywanie pomiarów za pomocą mobilnej stacji pomiarowej w Supraślu i innych miastach województwa podlaskiego do tej pory nie opomiarowanych.

Ad.7 Czy Zarząd Województwa przewiduje formy wsparcia dla mieszkańców o niższych dochodach w celu zwiększenia dostępności środków na modernizację systemów grzewczych i poprawę efektywności energetycznej budynków?

Obecnie Zarząd Województwa Podlaskiego nie przewiduje wsparcia finansowego na modernizację systemów grzewczych i poprawę efektywności energetycznej budynków innego niż w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027.

Ad.8 Jakie kroki podejmowane są przez organy Województwa Podlaskiego w celu rozwoju i promocji transportu niskoemisyjnego?

Obecnie w Departamencie Infrastruktury i Transportu UMWP w Białymstoku prowadzone są prace nad aktualizacją „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Podlaskiego”. Przedmiotowy dokument zakłada, iż poziom realizacji usług przewozowych w wojewódzkich przewozach użyteczności publicznej realizowanych na obszarze Województwa Podlaskiego zostaną osiągnięte następujące wskaźniki ochrony środowiska:

- ✓ w 2025 r. - minimum 20% całkowitej pracy przewozowej realizowanej na liniach użyteczności publicznej powinna być wykonywana z wykorzystaniem autobusów spełniających normę EURO 6,
- ✓ w 2030 r. - minimum 80% całkowitej pracy przewozowej realizowanej na liniach użyteczności publicznej powinna być wykonywana z wykorzystaniem autobusów spełniających normę EURO 6,
- ✓ do 2035 r. – wszystkie autobusy realizujące przewozy w ramach linii użyteczności publicznej powinny spełniać normę EURO 6

Cały dokument dostępny jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku pod linkiem:

https://bip.podlaskie.eu/wojewodztwo/urzed_mar/infrastruktura_i_transport/transport/transpor_t_drogowy/publiczny-transport-zbiorowy/plan-transportowy-wojewodztwa-podlaskiego.html

Ponadto informuję, iż w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 przewidziane jest dofinansowanie nw. inwestycji:

- a) Działanie 03.01 Transport regionalny, typ projektu 2: Inwestycje w zakresie rozwoju pasażerskiego transportu zbiorowego i jego infrastruktury oraz unowocześnienie taboru w celu powiązania obszarów peryferyjnych z lokalnymi/ regionalnymi centrami wzrostu (drogowe przewozy subregionalne) w zakresie:
- ✓ zakupu jednostek taboru pasażerskiego przeznaczonych na potrzeby transportu zbiorowego komunikacji pozamiejskiej, a także infrastruktura ładowania/tankowania paliw alternatywnych, spełniająca wymogi Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, dla pojazdów bezemisyjnych,
 - ✓ finansowania budowy infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych dla użytkowników indywidualnych (element uzupełniający projektów),
 - ✓ zakupu taboru autobusowego wykorzystywanego w publicznym transporcie zbiorowym o charakterze użyteczności publicznej i spełniający wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 z dnia 20 czerwca 2019.

Nabór wniosków o dofinansowanie przewidziany jest w listopadzie i grudniu 2024 r. Zaplanowana pula środków to 50 000 000 zł.

- b) Działania 03.01 Transport regionalny, typ projektu 3: Inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury ciągów pieszo-rowerowych przewidziano wsparcie w zakresie -rozwój

infrastruktury ciągów pieszo-rowerowych (wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą), stanowiących łączność tzw. pierwszej/ostatniej mili ze stacjami/przystankami kolejowymi i autobusowymi w celu zwiększenia dostępności transportu publicznego i jego integracji multimodalnej, a także ochrony niezmotoryzowanych uczestników ruchu.

c) Działania 06.01 Mobilność miejska oraz 06.02: Zintegrowana terytorialnie mobilność miejska przewidziano następujące typy projektów z zakresu obszaru związanego z transportem niskoemisyjnym:

- ✓ Typ projektu 1: Zakup, modernizacja niskoemisyjnego i bezemisyjnego taboru na potrzeby transportu publicznego,
- ✓ Typ projektu 2: Budowa instalacji do dystrybucji nośników energii dla bezemisyjnego transportu, przewidziane jest wsparcie budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych i stacji tankowania wodoru,
- ✓ Typ projektu 4. Budowa, przebudowa, rozbudowa liniowej i punktowej infrastruktury transportu publicznego i niezmotoryzowanego w ramach którego wspierane będą inwestycje ograniczające indywidualny ruch zmotoryzowany z preferencją dla ruchu pieszego i rowerowego lub komunikacji zbiorowej, przy jednoczesnym zwiększeniu bezpieczeństwa uczestników ruchu, w szczególności w centrach miast:
 - budowa, przebudowa, rozbudowa zintegrowanych centrów przesiadkowych, parkingów Park&Ride,
 - modernizacja lub budowa pasów ruchu przeznaczonych dla komunikacji zbiorowej (buspasów),
 - budowa, przebudowa, rozbudowa sieci tras rowerowych wraz z infrastrukturą (np. samoobsługowe stacje naprawy rowerów, stojaki, wiaty rowerowe) oraz budowa, przebudowa, rozbudowa parkingów Bike&Ride i innych elementów systemów bezemisyjnej mobilności miejskiej.

Nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 06.01 przewidziany jest w styczniu i lutym 2025 r. Zaplanowana pula środków to 45 000 000 zł. Nabór wniosków z Działania 06.02 zaplanowany jest na wrzesień i październik 2025 r. Na nabór w trybie niekonkurencyjnym, dla projektu Miasta Białystok przewidziano alokację w wysokości 70 122 868,23 zł.

Ad.9 Czy Zarząd Województwa planuje rozpoczęcie programów wspierających elektromobilność?

Obecnie Zarząd Województwa Podlaskiego nie przewiduje dotacji na samochody osobowe i rowery o napędzie elektrycznym zarówno ze środków własnych ani też ze środków FEdP 2021-2027.

Ad.10 Jakie skutki i korzyści (np. dostęp do środków i programów) przyniesie przyjęcie przez Województwo Podlaskie uchwały antysmogowej?

- 1) Możliwość uzyskania przez Gminy dofinansowania z Programu TERMO oraz Programu STOP SMOG, które są dostępne tylko dla Gmin, na terenie których obowiązuje uchwała antysmogowa:
 - ✓ premii i grantu na poprawę stanu technicznego mieszkaniowego zasobu gminy; inwestorowi realizującemu przedsięwzięcie termomodernizacyjne lub remontowe w mieszkaniowym zasobie gminy przysługuje premia MZG w wysokości 50% kosztów tego przedsięwzięcia, przy czym warunkiem koniecznym jest aby budynek, który ma uzyskać wsparcie znajdował się na obszarze, na którym obowiązuje uchwała antysmogowa;
 - ✓ w ramach Programu STOP SMOG – przewidującego możliwość dofinansowania do 70% dla Gmin na rzecz realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych (w tym wymiany tzw. „kopciuchów” na urządzenia spełniające standardy niskoemisyjne) przez najmniej zamożne gospodarstwa domowe w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych (wówczas pozostałe 30% dopłaca gmina, a dla mieszkańca działanie jest bez obciążenia kosztowego) – warunkiem koniecznym aby można było ubiegać się o ww. dofinansowanie jest objęcie danej gminy uchwałą antysmogową.
- 2) Poprawa jakości powietrza – możliwa jest bardziej efektywna realizacja wymiany urządzeń grzewczych (działanie realizowane na podstawie obowiązujących w województwie *Programów ochrony powietrza*) w związku z medialnym rozgłosem, który mógłby powstać przy wprowadzeniu uchwały antysmogowej.